

MADE IN?

KOMERČNÍ
TIP

PŘÍVAL ELEKTRONIKY Z ASIJSKÝCH ZEMÍ, PLNÉ HYPERMARKETY JÍDLA NEZNÁMÉHO PŮVODU, ZNAČKOVÉ I LACINÉ OBLEČENÍ ZE STEJNÉ TOVÁRNY. ZKRÁTKA GLOBALIZACE. PTÁTE SE, KDE SE VYRÁBÍ VAŠE OBLÍBENÁ ZNAČKA LYŽÍ? POJĎME SI PROJÍT ZNÁMÉ LYŽAŘSKÉ ZNAČKY A NAHLÉDNĚME POD POKLIČKU HISTORIE JEJICH ÚSPĚCHU A LYŽAŘSKÉHO BYZNYSU VŮBEC.

TEXT: JAN KONOPKA, LEVNELYZE.CZ

Několik statistik na úvod: odhadem se celosvětová produkce sjezdových lyží nyní pohybuje přes 3 miliony párů lyží za rok, sjezdových i běžeckých. Celý trh je rozdělen na malé a obří výrobce. Obří ovládají 95 % celkového objemu a o zbytek se dělí desítky malých většinou rodinných firem, které se specializují na určitá odvětví. Jenže v praxi si onu zásadní část lyžařského trhu dělí mezi sebe pět gigantů: Rossignol Group mají Rossignol, Dynastar, Lange a Look. K2 Sport mají K2, Völkl a Marker. Tecnica Group vlastní značky Blizzard, Tecnica, Nordica, Lowa a Dolomite. Amer Sport zase Atomic, Salomon, Volant a Dynamic. A Head je samostatně s Tyrolíi.

Máte strach o kvalitu levných lyží do cca 10 tisíc korun? Nemusíte. Většina rekreačních lyží různých značek se vyrábí podle plus minus stejného postupu. Rozdílem mohou být použité materiály jako hrany, lamináty skluznice apod., které ale stejně dodává jen hrstka globálních výrobců. Základem těchto je plast a pro většinu rekreačních lyžařů je lyže této konstrukce naprosto dostatečná. Otázkou je snad jen, kvůli degradaci plastu, jejich životnost. Právě kvůli této levné či efektivní technologii jsou ale lyže pro širokou veřejnost tak dostupné, čímž mají pozitivní podíl na rozvoji lyžování. Moderní výrobní linky jsou schopny vyrobit obdobnou lyži do 15 minut čistého výrobního času.

Oproti tomu vyšší modely a sportovní lyže jsou vyráběny tzv. sendvičovou technologií, kde se k sobě lepí a lisuje více vrstev (lamináty, titanál, jádro...) a jejich základním stavebním

kamenem je obvykle dřevo. Není to ale podmínkou. Pokud máte sportovní ambice, chcete slušně zvládat carvingovou techniku, projíždět prašan, bláznit ve snowparku, pak upřednostněte lyže typu sendvič. Výroba jedné lyže zabere minimálně jednu hodinu celkového výrobního procesu i kvůli drahým vstupním materiálům se její výrobní cena šplhá k ónásobku ceny lyže plastové. Zde vzniká rozdíl i v koncové prodejní ceně.

Zajímavé je, že většina značek a továren (náš Sporten je světlou výjimkou) si nechává vyrábět dřevěné jádro na zakázku od specializovaných externích firem. Ostatní komponenty jako hrany a skluznice atd. se pak nakupují od specializovaných dodavatelů, lyže se pak v továrnách tedy pouze kompletují.

Armada

Věkem ani ne puberták, ale stylem už legenda. Tak se dá jednoduše popsat značka Armada a její krátká historie od založení v roce 2002. Na začátku byli kamarádi Tanner Hall, JP Auclair a několik dalších. Vadilo jim, jak firmy laxně přistupují k novým freesk trendům a vzali otěže do svých rukou a vyplnili nový prostor na trhu s lyžemi. Mezi freestyle/freeride komunitou vznikl téměř kult. Armada nejsou pouze lyže, ale samozřejmě také oblečení a kvalitní lyžařské brýle vyráběné ve spolupráci s Oakley.

Atomic

Atomic je v současné době synonymem pro sjezdové lyžování. Přinejmenším v komerčním pojetí. Značku Atomic založil Alois Rohrmoser v roce 1955. Ze 40 párů lyží za rok rozšířil výrobu

na 70 tisíc koncem 70. let, kdy se výrobním centrem stal Altenmarkt u Pongau (středobod lyžařské oblasti Ski Amadé) a je jím dodnes. Výrobní vrchol téměř milión lyží ročně (přesně 831 tisíc) přišel v letech 1991 a 1992 a nyní se produkce pohybuje kolem 600 tisíc párů ročně, což je přes 20 % trhu (reportáž z redakční návštěvy továrny Atomic najdete hned na dalších stranách). Atomic samozřejmě nevyrábí lyže a ostatní produkty k lyžování pouze v Rakousku, velkou továrnu na dětské a plastové lyže má v Bulharsku a Rumunsku. Značka Atomic patří pod koncert finského Amer Sportu.

Dynastar

Tato ryze francouzská značka vyrůstá od roku 1963 doslova pod horami, základnu má v Sallanches, což je asi 15 km od světznámého střediska Chamonix. Precizní pojetí výroby a testování přímo na sousedních svazích přineslo velký úspěch a uprostřed 70. let vyráběli kolem 100 tisíců párů lyží za rok. Na úplném začátku bylo vlastně spojení značek Dynamic a Starflex a touha vyrobit lepší a kvalitnější lyže. Nikoho tedy nepřekvapí, že stěhování výrobního procesu nepřipadá v úvahu, byť dnes Dynastar patří pod Rossignol Group. Úspěšných sportovců má také dost, třeba Marc Girardelli, Kjetil-André Aamodt a mnoho další. Neoddělitelnou součástí lyží Dynastar je vázání Look.

Fischer

Nejúspěšnější značka z hlediska počtu křišťalových glóbulů ze světových pohárů a medailí z olympijských her. Fischer založil již roku 1924 v Rakousku Josef Fischer, firma se původně se zabývala vozíky a saněmi, výroba sjezdových lyží byla zahájena v roce 1936 a běžeckých až 1971. Už v roce 1988 Fischer otevřel moderní fabriku v Mukachevu na Ukrajině, kde koncentruje výrobu levnějších lyží. Značka Fischer udávala směr ve vývoji lyží, když jako první použila u běžeckých lyží kompozitové jádro, čímž představila nejllehčí běžky na světě. Od roku 2002 je firma opět v 100% držení rodinné firmy Fischerů. Loni představila revoluční novinku u sjezdových bot se systémem VACUUM FIT (sjezdové boty vyrábí pouze 10 let) a letos přichází s novinkou pro běžecké lyžování – s údajně nejrychlejšími lyžemi SPEEDMAX.

Head

Původně americká firma Head, založená 1950 v Baltimoru Hovardem Headem, vášnivým lyžařským průkopníkem, vyráběla od počátku lyže z laminátu a kovu (konstrukcí podobné těm dnešním) a v 50. a 60. letech ovládala víc než půlku amerického trhu. V roce 1969 až 1985 firmu vlastnila společnost AMF, které ve stejných letech patřil i Harley Davidson, a úspěšně se rozšířila také do tenisového světa. Od roku 1985 do 1998 střídá několik majitelů, je velice inovativní především v tenise a rakety vyrábí od roku 1988 v Rakousku. Pod HEAD dnes patří i značka Tyrolia, která byla založena již v roce 1847 a své

první vázání vyrobila v roce 1928. K dnešnímu dni má značka HEAD 30 center nebo poboček po celém světě, ale především velkou továrnu lyží v Českých Budějovicích. V roce 2012 vyrobila jen tato česká továrna 450 000 párů, tedy asi sedminu celosvětové výroby lyží! Kolem 30 tisíc párů těch nejvyšších modelů je nadále vyráběno v Rakousku.

K2

Nejznámější a největší dodnes americkou značkou lyží je K2, založená 1962 bratry Billem a Donem Kirschnerem poblíž Seattlu. Průkopníci byli v použití sklolaminátu a tlačili na nízkou hmotnost lyže. Jako jediný výrobce oficiálně produkuje lyže v Číně, ovšem se zárukou špičkové kvality potvrzené minimálním promile reklamací. V posledních letech se již K2 nezabývá výrobou závodních lyží do světového poháru v alpských disciplínách a jde si spíše svou volnomyšlenkářskou americkou cestou. Dnes pod značku K2 Sport nepatří jenom K2 lyže, ale i K2 snowboardy a K2 kola. Do portfolia příbuzných značek pak patří Penn, Marmoth, Völkl, Marker, snowboardy Morrow a 5150. A také běžecká značka Madshus a spousty dalších.

Salomon

Založena 1947 ve Francii v Annecy – François a Georgem (syn) Salomonem. Firma se hodně

soustředila na vývoj bezpečnostního vázání a vedle Markeru představovala (a stále představuje) špičku v tomto oboru. V běžeckém lyžování je Salomon znám svým typem vázání SNS, který představuje konkurenci Rottefelle se systémem NNN. Od 80. let vyráběl legendární sjezdové boty řady SX. A v devadesátých letech konečně představil i sjezdové lyže. V roce 1997 firmu koupil Adidas, ale v roce 2005 byla prodána za 485 miliónů euro finskému Amer Sportu (Atomic, Wilson, Mavic a další).

Sporten

Největší česká značka lyží, Sporten, píše svoji historii již od roku 1896. Světovým primát získaly jejich laminátové běžky z roku 1962. Sporten loni vyrobil 136 tisíc párů lyží a snowboardů a většinu, téměř 90 %, produkce vyveze na zahraniční trhy do USA, Japonska a Skandinávie. Lyží značky Sporten bude letos dostupných asi 20 tisíc párů. Fabrika vyrábí lyže pro mnoho dalších odběratelů včetně zvučných značek, dodává i modely pro Decathlon a síť obchodů SPORT 2000.

Stöckli

Firma Stöckli byla založeno roku 1936 ve švýcarském Wolhusenu a po celou dobu je v držení pouze rodiny zakladatele Josefa Stöckli, což je v této branži velká výjimka. Současná produkce

firmy je cirká 50 tisíc párů lyží ročně, čímž patří mezi spíše malé výrobce. Velikánem je však díky kvalitě uznávané mezi odbornou veřejností a v závodním kolotoči. Loňská celková dominance Tiny Maze ve světovém poháru (nový rekord 2 414 bodů) je toho důkazem. Obecně se tvrdí, že lyže této firmy v normálním prodeji se oproti závodním liší pouze typem skluznice. U nás jsou skoro neznámé ostatní produkty jako sportovní oblečení (švýcarská kvalita = švýcarská cena) a vynikající jízdní kola a elektrokola.

Völkl

Německá značka Völkl začala vyrábět lyže v roce 1923 v bavorském Straubingu. Nálepka „Made in Germany“ pomohla jednoduššímu vstupu značky na americký trh, zřejmě díky zažitě kvalitě německých aut, a to platí v podstatě dodnes. Legendární jsou jejich Zebra designy. 1999 otevřel Völkl jednu z nejmodernějších továren právě ve Straubingu a vyrábí zde samozřejmě i pro jiné značky lyže a snowboardy. Celkový objem této továrny je kolem 600 tisíc párů lyží a snowboardů za rok. Dle nedávného sdělení firmy se určité malé procento dětských lyží vyrábí v Číně, nicméně s garantovanou kvalitou.

Veškeré informace a čísla jsou čerpány z veřejně dostupných informací nebo potvrzeny od výrobce nebo dodavatele.